LUPUL CU CAP DE FIER

Un copil orfan, adecă fără mamă și fără tată, a plecat prin lumea mare, cum pleacă omul necăjit, să-și capete pânea de toate zilele, care o cer toți oamenii de la Dumnezeu sfântul. Și s-a dus copilul, s-a dus ca omul năcăjit, care nu știe nici unde a plecat, nici când se va întoarce; s-a dus și s-a tot dus, mâncând ce căpăta cu cerșitul, îmbiindu-se slugă și la unul și la altul. Unii mai cu inimă bună și cu suflet îndurător îi întindeau câte o bucătură, alții mai nătângiți în răutate - de care sunt cei mai mulți în lume - îl alungau cu sudalme, îl amuțau cu cânii, ori că-i împroșcau vorbe necălite.

Câte un suflet creștinesc se mai afla însă și atunci, care, cum mai zisei, îl mai miluia și-i mai spunea câte o vorbă bună din inima curată. O muiere, la care dormise într-o noapte, îi dete și ea învățătură, colea, la plecare:

— Dragul lelii, du-te unde te va milui Dumnezeu, numai cu omul spân să nu îți faci treabă, că mai toți oamenii spânateci sunt pestriți la mațe. Ascultă-mă, dragul lelii, că eu nu-ți vreau răul și de mă vei asculta, bine vei umbla, de nu mă vei asculta, tu vei vedea ce vei păți!

Și făgădui copilul că va asculta sfatul muierii, îi mulțămi de sălaș, apoi se duse pe aici încolo.

Și a mers el multă lume și țară și nu și-a căpătat stăpân, că era pe vremea aceea când sunt bucate cam puțintele, când toți se cam feresc de guri multe. Dară ajungând într-un sat se întâlnește cu un boier spân, numai ici-colea avea câte un fir de păr în barbă, de gândeai că i-ai pus-o cu fusul.

— Unde umbli tu, mai ștrengarule, acum în vremea lucrului, fără nicio treabă? De unde ești? Ce cauți pe aici? Cum te chiamă?... Ce? Nu răspunzi?

Dară așa de răstit și de repede îl întrebă pe bietul copil, încât acela mai că nu căzu jos de frică și spaimă. Sunt adecă unii oameni dosnici, grei la vorbă, încât și dracu-i ocolește, le face cale: așa era și boierul nostru din poveste.

Copilul răspunse apoi mai plângând și tremurând ca varga, că era orfan sărac, că umblă a cerși, până ce va da de un om al lui Dumnezeu să-l primească în slujbă.

— Așa? zise boierul, atuncea nu mai merge nicăiri, hai la mine și te bagă slugă, iată-ți dau simbrie bună, mâncare și haine: învoit ești?

Și se învoiră tare lesne, tot cum vru boierul, căci doară el nici pricepere nu avea să ceară simbrie, cât s-ar fi căzut, și chiar de ar fi cerut, spânul avea numai mână de luat, dar nu și de dat, iară moș Arvinte zicea că așa vor fi toți spânaticii până va pieri lumea. Destul că ei se învoiră și copilul rămase slugă la spânul. Ziua mai lucra ce putea pe lângă cea casă, iar colea pe înserat îl trimitea stăpânul la cai pe hotar, să-i pășuneze. Iară când ieșea pe poartă afară, îi striga de auzeau toți vecinii:

— Apoi hai dis-de-dimineață acasă, că am lucru cu caii, dară bagă bine de seamă, cum zic eu: dis-de-dimineață să fii aici!

Și merse copilul la cai. După ce ajunse la hotar, împiedecă caii și se puse cu capul pe un mușuroi și ațipi. Se trezea el din când în când, își mai căuta caii, mai gândea la vorbele muierii, mai la boierul lui cel cu barbă rară și iar mai adormea. Destul că după atâta zoală îl cuprinse un somn așa de proclet de adormi ca mort, colea când fu de către ziuă; și nu se trezi până în prânzul mare. Năcazul copilului, de ce a dormit atâta, cum de nu s-a trezit mai de dimineață? Plângea de frica stăpânului.

Dară acum ce era să facă? Noapte tot nu putea el face, deci își dezlegă caii și merse acasă. Boierul îl aștepta în portiță cu o bâtă bună și dă, dă până se strânseră vecinii în tălălăul lor. Doamne, cum mai plângea bietul copil și hăranca de jupâneasă nu zise batăr o dată cătră spânul să nu mai dea. Ba încă își rânjia dinții și zicea: „Bun e somnul? Până pe vremea asta dorm slugile?”

De la o vreme, după ce i se urî boierului de bătut, îl lăsă spunându-i că soață la asta să nu mai facă. Peste zi iară

mai lucră ce lucră pe lângă casă, iară de către seară îi dete poruncă să meargă de mas la cai și până în ziuă să fie cu ei acasă. Și se duse copilul și dacă ajunge în câmp, își făcu voie bună cum bietul putu, ca să nu-l fure somnul.

Nici nu dormi mai toată noptița (nopticica) dară de către ziuă căzu ca mort de somn și nu se mai trezi până la prânzul cel bun. Doamne, năcazul lui! Nu știa ce să facă. Ar merge acasă - știa ce-l aștepta la stăpân; n-ar merge - ce să facă? Unde să poată el scăpa dinaintea stăpânului? El, biet de copil sărac și strein era silit a merge acasă la boier.

Și merse bietul băiat acasă și mai mâncă de la stăpân o dragă de bătaie, până-l scoaseră vecinii. Peste zi mai mocoși ce putu pe lângă casă, iară seara îl strigă stăpânul:

— Măi băiete, gată-te odată de mergi la cai, apoi vezi de-mi stai iară până la prânz pe câmp!

Și se duse sluga. Și cântă și descântă și jucă și flueră toată noptița, numai să nu-l prindă somnul; cine l-ar fi văzut cântând și jucând ar fi gândit, că de zburdat e cu voie bună, dară la el se nărăvea zicala:

Joc de frică,
Pe nimică;
Joc de foame,
Drăguț Doamne!

Mai toată noptița o petrecu copilul așa; dară obosit, flămând, bătut cum era, mai cădea de pe picioare, deci se pune jos să odihnească puțin și cum se pune cum adoarme și nu se mai trezește până a doua zi către amiazi. Atunci văzând că iarăși a greșit, începe a plânge și a se văita de nu alta, fără gândeai că se prăpădește de plâns. Se duse totuși acasă; ce va vrea Dumnezeu aceea va fi, gândi copilul. Dar vai când ajunse acasă și încercă să se roage de iertare, boierul nu-i dă răgaz, ci mi-l încinge cu o bâtă până tot îl face sânge. Atunci dă Dumnezeu că se ivește Sfântul

Petru pe acolo și începe a sfădi pe boierul:

— Nu te temi de Dumnezeu, mișelule, de bați în așa măsură pe bietul copil?

Iar pe copil îl luă Sfântul Petru de mână și-l scoase din mânile boierului. Boierul nici simbrie pentru slujit, nici ceva de mâncare nu-i dete, ci-l petrecu din ochi blăstămându-l și pe el și pe Sf. Petru.

După ce ieșiră din sat, scoase Sf. Petru un corn din traistă și-l dete copilului zicând:

— Copile, nu mai umbla slujind în această săcreată de lume, mergi în satul tău, și când vei fi la bordeiul acela, unde te-ai născut și care este al tău. Atunci te uită în cornul acesta, dară mai curând să nu te uiți în el, și ce vei vedea pe lângă tine uitându-te în corn, tot e al tău.

Dară omul e om și pace, poftitor de la fire, ar vrea să știe câte un lucru pentru care și-ar da chiar și viața, dacă nu l-ar fi cunoscut. Așa se întâmplă și cu copilul, îndată ce se depărtă de Sf. Petru de nu se mai vedea, socoti că oare să se uite oleacă în corn, dară de ce văzu se spăimântă și mai scăpă cornul din mână.

Adecă, Doamne sfinte, bietul copil era ocolit de bidigăniile cele mai urâte din lume: câni, mâțe, lupi, urși, vulpi, lei, crocodili și câte nu mai sunt pe pământ și pe sub soare. Toate cu gurile căscate, toate cu dinții ageri și cu ghiare ascuțite, toate hămâite de foame. Acum văd că sunt prăpădit de tot, zise copilul. Dară un lup cu cap de fier îi zice:

— Băiete, ce-mi dai să te mântuiesc de bidigăniile acestea proaste?

— Dară ce să-ți dau, răspunse copilul, că doară vezi că n-am nimic, că boierul pe care l-am slujit nici oleacă de merinde nu mi-a dat, necum să-mi dea ceva simbrie!

— Nu face nimic, zise lupul cel cu cap de fier, dacă îmi făgăduiești că nu te însori în veci, eu te scap de fiarele acestea spurcate.

— Îți făgăduiesc, zise copilul, nu mă voi însura în veci!

— Bine, zise lupul, eu te mântuiesc, dar apoi de nu te ții de vorbă, e vai de tine.

Și numai o dată se rânji lupul cătră fiarăle cele urâte și toate o luară care încătrău, apoi se depărtă zicând:

— Ține minte ce ți-am spus; să nu te însori, că e vai și-amar de capul tău de nu asculți.

Doamne mulțămescu-ți, zise băiatul depărtându-se cu cornul în mână: Doamne mulțămescu-ți, de nu-mi trimeteai lupul acesta în cale, bidigăniile acelea mă sfâșiau și mă mâncau.

Și merse copilul la drum, du-te, du-te, până ajunse la satul lui, chiar într-o seară pe vremea cinei și trase ață la bordeiul părăsit în care se născuse. Dacă ajunge acolo, pune cornul la ochi și se uită o dată prin el spre bordei și prin grădina plină de buruieni și de scai muscănești. Adecă: Doamne sfinte! În locul bordeiului se făcu din chiar senin o curte mare ca cele grofești, iar prin ogradă șuri, grajduri, vite, oi, boi, vaci, bivoli, cai, toate cu argați, la gura șurii stoguri, de nici la un grof nu puteau vedea mai altcum, iară el din copil sărac se făcu un drag de june ca un brad. Acum plânse copilul de bucurie și zise: „Doamne mulțam!” Apoi se urcă pe trepte la deal în casele cele de marmoră, acolo îl așteptau argați de tot felul și-i întinseră o masă de se ospătă, apoi îi făcură pat de odihnă; trăi în seara aceea și el o dată și bine, cum nici nu visa că poate trăi om pământean.

Dimineața, când se sculă, era tot satul adunat împrejurul curților și pe drum cu pălăriile în mână. Nu se puteau destul mira cum s-a putut aduna într-o noapte atâta bogătate la un loc? Ce să vă spun, acum mai tot satul se afla neam cu el, dară când luase lumea în cap, nici chiar adevăratele neamuri nu voiră a-l cunoaște și a-l milui. El însă era tot bun ca și mai înainte; ajuta pe oricare lipsit cu bucate, cu haine, cu sfat, cu ce pofteau cei năcăjiți. Acum începură a se aduna la el nește neamuri, unchi, mătuși, și alte rude stându-i de cap să se însoare:

— Noa, nepoate, bine că ți-a dat Dumnezeu rânduială de bogăție, acuma să te însori, dragul mătușii, să-ți iei o fată bogată ca tine, c-ar fi pagubă să stai așa, să îmbătrânești fără soție.

— Așa, zău, dragul unchiașului, zicea câte un unchi care mergea numai să se ospete.

— Nu-i mai dau două cu două, ca să se însoare și să se însoare. În zadar le spunea feciorul că nu se va însura în veci; în zadar una, în zadar alta, că bunele neamuri doreau din tot sufletul să-l vadă om întreg, cu muiere, căci - ziceau ei - omul e numai de jumătate om până nu se însoară. Și atâta s-au pus cu gura pe el ca cioarele, până în cele din urmă le spuse feciorul verde, că iată să nu se încerce în zadar a-l însura, că el a făcut prinsoare și legătură cu lupul cu capul de fier să nu se însoare în veci.

— Oh, dragul unchiului - zicea unul din unchii cei noi, căci vă spusei că în năcaz și în sărăcie n-avea unchi; oh, dragul unchiului, doară noi, un sat de oameni, nu o să ne lăsăm la un lup, fie măcar de tot de fier! Hai să te însurăm, nu te mai gândi la lup, lupii umblă prin câmpii și prin păduri, nu prin sate! Destul că mai mult cu puterea îl făcură să se însoare - zisa ăluia:

— Dragoste de silă! Dor de milă, ori de nevoie, cum vă mai place?

Și-l logodiră cu o fetișcană de aici din sat și puseră terminul de cununie și veni și acel termin, popa le cântă *Isaia dănțuiește* și-i purtă pe la icoane cu cununiile pe cap. Iară după cununie plecară spre casa mirelui să se ospăteze. În cale însă le iese lupul cel cu capul de fier și dă după mire. Mirele lasă mireasa și începe a fugi, du-te, du-te, lupul după el; mirele dă de un cal și se urcă pe el și fuge, și fuge și mai tare. Dar lupul tot în urma lui fugea; mult vor fi fugit, că numai deodată se treziră c-au ieșit din lumea asta și-au dat în lumea cuvioșilor, mirele înainte și lupul după el. Dacă ieși mirele din lumea aceasta văzu o casă și trase ață acolo, legă calul de gard și dă să intre în

casă. Și chiar intră până în tindă, iară de aici dă să intre înlăuntru. Dară Sfânta Miercure de după masă, că a Sfintei Miercuri era căsuța, strigă dinlăuntru.

— Cine vine?

— Om bun. Maică sfântă, răspunde feciorul.

— Om bun? Hai înlăuntru: spune-mi ce cauți, cum ai cutezat să intri în lumea cuvioșilor, un om pământean, ce ești, ce cauți aici?

— O, maică simtă, zise feciorul, uite cum umblai și uite cum am pățit cu un lup, și-i spune toată întâmplarea, precum v-o spun și eu dumneavoastră, și apoi mai zise:

— Acum mă urmărește, știu că minteni e aici, fii bună, de poți spune-mi ce să fac să nu mă ajungă?

Și la Sfânta Miercuri i-a fost milă de fecior și i-a zis:

— Nu te teme. Aici nu va veni, că și de vine ne dă de știre un cățeluș, ce îl am cu trupul de fier și cu dinții de oțel, care l-ar zări cale de o zi și atunci va lătra o dată, și când va lătra, atuncea tu să încaleci și să pleci. Acum vino înlăuntru și te odihnește.

Apoi i-a dat Sfânta Miercure două cocuri de pâne și i-a zis:

— Unul îl mănâncă când te-o lovi foamea, iară unul îl pune în traistă și nu te atinge de el, că bine-ți va prinde la vreme de năcaz. Eu de ajutat nu te pot ajuta, fără-i merge la soră-mea, la Sfânta Vinere, aceea doară te va putea ajuta.

Și când a auzit cânele lătrând, a sărutat mâna Sfintei Miercuri, s-a suit pe cal și du-te copile! Și s-a dus, s-a dus, multă lume-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, că din poveste multă mai este, mândră și frumoasă, să ascultați și d-voastră: s-a dus până la Sfânta Vineri.

— Bună ziua, Sfântă Vinere!

— Bună să-ți fie inima, voinice; dară ce vânturi te poartă pe aicia pe unde om pământean n-a mai umblat?

— Oh! maică Vinere, iată ce umblu pe aici și iată de ce; spuse Sfintei Vineri toată povestea, după cum vi-o spusei și

eu d-voastră, apoi mai spuse că iată acum fuge dinaintea unui lup cu cap de fier; fie-ți milă, maică Vinere, scapă-mă de mă poți dinaintea lui.

— Oh, dragul mătușii, bucuros te-aș ajuta, dară nu pot; fără vei merge la soru-mea, la Sfânta Duminică, că doară ea te va scăpa.

— Apoi plec, dară - zise feciorul - să nu mă ajungă lupul.

— Ba nu pleca, hai înlăuntru să te omenesc cu ce mi-a dat Dumnezeu sfântul, hai și te odihnește, că vom ști noi când se apropie lupul; eu am un cățeluș de fier cu fălcile de oțel, care când îl simte cale de două zile, latră de două ori.

Și intră feciorul în casă la Sfânta Vinere și se odihni și-i dete două cocuri de pâne albă zicându-i:

— Unul îl mănâncă pe cale, iar de unul nu le atinge deloc, ci-l ține numai în traistă, că bine-ți va prinde la vreme de năcaz.

Și a mai stat cât a mai stat, au mai povestit laolaltă și când au auzit cânele lătrând de două ori, sărută mâna Sfintei Vinere, se urcă pe cal și se cam duse.

Calea era departe de la casa Sfintei Vineri până la a Sfintei Duminici, dar feciorul mergea ca alungat de lupi; adecă calul fugea, iară el sta în șea. După multă cale și oboseală ajunse feciorul la casa Sfintei Dumineci, se coborî jos de pe cal și intră în casă:

— Bună ziua, Sfântă Duminică!

— Bună să-ți fie inima, voinice; dară ce vânt te poartă pe aici, că în țara asta încă n-a intrat om pământean?

— Oh, Sfântă Maică Duminică, eu fug din lumea cea păcătoasă a noastră alungat de un lup cu capul de fier, venit-am să te rog să mă scapi de el.

Apoi îi spuse toată întâmplarea din fir în păr, după cum vi-o spusei și eu d-voastră.

— Lasă, voinice, nu fi supărat, că în bun loc ai intrat, griji-voi eu și de tine. Vino înlăuntru și te odihnește și te oaspătă, că am eu un cățăluș de fier cu fălcile de oțel,

acela adulmecă lupul cale de trei zile, și când l-a simțit că se apropie, va lătra de trei ori și ne va da de știre; atunci apoi vei pleca mai departe după cum te voi învăța eu.

Și s-a odihnit feciorul și s-a ospătat, iară când a lătrat cânele de trei ori, s-a gătat de cale. Maica Duminică i-a dat două cocuri zicându-i:

— Din unul mănâncă pe cale, când îți va fi foame, iar de unul nu te atinge că bine îți va prinde în vreme de lipsă.

Apoi i-a mai dat un brâu și i-a zis:

— Vezi brâul acesta, vei ajunge la o apă mare, atunci scutură numai brâul peste apă și se va face o punte de-i trece peste ea ca pe uscat, iară după ce ai trecut apa, ridică brâul în sus și puntea s-a ridica de peste apă ca să nu te poată urmări lupul, căci prin apă nu s-a încumeta să treacă fiindu-i capul foarte greu și temându-se de înecare.

Și s-a luat feciorul și s-a dus până a ajuns la o apă mare, acolo a scos brâul și l-a scuturat peste apă, iară înaintea lui s-a făcut un pod. Doamne! - pod mare de aramă și a trecut feciorul ca pe uscat, până de cea parte, apoi a ridicat brâul în sus și podul s-a făcut nevăzut. Apoi s-a pus feciorul la umbră și s-a odihnit, dară așa tare l-a prins somnul de a adormit ca mort. Când s-a trezit, s-a văzut ocolit de trei câni mari, albi. El se cam sperie, dară cânii îi ziseră:

— Nu te teme, drag domnul nostru, noi îți vom fi de bună trebuință până te vom scoate iar în lumea voastră. Acum suntem în iad, dară nu te speria deloc; pe mine mă chiamă Vede-Bine, sunt de la Sfânta Miercure, pe acesta-l chiamă Aude-Bine, e de la Sfânta Vinere, iară acest gros, butucănos e Ușor-ca-Vântul-Greu-ca-Pământul, el e de la Sfânta Duminecă. Acum haideți să plecăm prin iad, până vom da de crăiasa iadului, care e mama lupului cel cu cap de fier.

Și se luară la cale, feciorul înainte, iară cânii după el, și s-au dus, dus mult prin cel iad, până au dat de o casă la poalele unui munte. Acolo ședea Crăiasa iadului, mama lupului celui cu cap de fier. Doamne, ce bidiganie proastă

mai era aceea: o babă bătrână, lungă, deșirată, seacă, neagră, cu nește dinți ca hecela și cu unghii ca secerile.

— Dar ce umbli aici în țara mea? zise bătrâna.

— Am venit - zise feciorul - să mă bag slugă.

— Bine - zise baba - eu am lipsă de slugă, să umble la capre; bagă-te la mine.

Și se învoiră și ieșiră cu caprele la pășune prin munții babei, iară cânii se țineau tot de fecior.

Când ajunse lupul cel cu cap de fier la apa ce despărțește țara cuvioșilor de către iad, pe unde trecuse feciorul, nu se încumetă să treacă, temându-sc de înecare. Deci se duse pe țărmul apei tot în sus, până a dat de izvorul apei, că doară acolo va fi apa mai îngustă, să poată trece peste ea, ori că nu va fi așa afundă. Și mergând lupul așa, ajunse la granița iadului, unde se bat munții în capete ca berbecii și nu stau să se odihnească decât ziua la amiazi, dară și atuncea numai cât clipești din ochi o dată. Stă lupul oleacă și răsuflă de două-trei ori, până se lasă munții de bătaie, atunci fuga să treacă printre ei, dar vai! îl apucă munții între capete și mi-l bontăniră de nu putea ieși, nici înainte nici îndărăt. Se văieta bietul lup, dară așa se văieta de tare, încât plângea iadul de mila lui. Și l-a auzit mamă-sa și s-a dus până acolo și plângea și ea de mila lui, cum îl burdușeau munții și de putut ieși dintre capelele lor - nici vorbă. Până a doua zi la amiazi stătu Crăiasa iadului lângă munți și se uita cu jale cum îi băteau copilul, dară când fu a doua zi la amiazi, când stau munții în loc o clipită de se uită unul în ochii celuilalt, atunci îl prinse bătrâna pe lup de ureche și-l trase afară. Dară nu-l putu scoate destul de repede, ci-i ajunse oleacă vârful condei mai îndărăt, când începu bătaia munților și-i ciontară munții coada; de atunci n-au lupii coadă lungă ca vulpile. Mergând lupul cătră casă cu mumă-sa, începe a-i povesti toate pățaniile.

— Nu pot, mamă, învinge c-un om, cu un blăstămat de fecior tânăr. Îl sprijinește Sf. Petru și toți sfinții, oricât îmi

sfărm capul cum să-l prăpădesc, cu el nu-i chip s-o scot la cale după legile noastre. De trei ani de zile fug după el. Chiar când ieșea din cununie, l-am luat la goană, era să-mi pun capul și tot nu-l pot prinde în cursă. O dată era cât pe aici să pun brânca pe el, dară mi-l smulse mai din ghiară Sf. Miercuri din rai. Altă dată îl scăpă Sf. Vineri și a treia oară Sf. Duminecă. De la apă i-am pierdut urma de tot, și stau să turb de năcăjit.

— Lasă-l, dragul mamii. Că acum tot nu scapă de tine, că e slugă la noi, tu te bagă sub masă, fă-ți acolo o groapă și până cinează apucă-l de picior și-l trage la tine.

Doamne, cum se mai bucură lupul când auzi vorbele cele mângâietoare ale mamei sale.

Feciorul era la capre. Bine-Vede zice odată:

— Stăpâne, chiar acum a sosit lupul la apă. Iată că vrea să treacă, dară nu cutează; uite, uite, se duce pe țărmurile apei la deal. Acum ajunge unde se bat munții în capete. Iată-l, intră printre munți.

Bine-Aude zice:

— Ian tăceți, auziți-l cum se văietă! Cheamă pe mumă-sa să-l scoată.

— Dară nu vezi, zice Bine-Vede, cum fuge stăpâna noastră tot bocindu-se într-acolo? Iată ajunge și ea la munți, uite… îl scoate: i s-a rupt coada lupului, iată-i vin…

— Auzi, auzi - zice Bine-Aude - stăpâne, despre tine vorbesc, cum să te piardă.

Somnorea de Greu-ca-Pământul-Ușor-ca-Vântul dormea dus.

Seara când mergeau cătră casă, să mulgă caprele, zise Bine-Aude:

— Stăpâne, eu aș zice să nu intri în casă la cină, că uite, cum și-au făcut legea, să te prăpădească în vremea cinei, lupul e în groapă sub masă.

Greu-ca-Pământul zice:

— Stăpâne, bine că știm unde e lupul ascuns, acum nu mai avea nicio frică, ci bagă de seamă, ia-mă cu tine

înlăuntru.

Și după ce au ajuns acasă, baba se puse în strungă să mulgă caprele; și mulse două, scăpă nouă și haideți la cină. Intrară în casă, înainte Greu-ca-Pământul, apoi feciorul. Bine-Vede și Bine-Aude au rămas lângă staulul caprelor, culcați cu botul pe labe. Greu-ca-Pămintul îndată ce ajunge în casă se trântește sub masă cu limba scoasă, după cum e obiceiul cânilor.

Baba vrea să-l alunge, dar el mormăiește o dată de o prind fiori de moarte. De frică tace baba. Feciorul cinează, apoi merge la capre să se culce și Greu-ca-Pământul după el.

— Vai, mamă - zice lupul, după ce iese feciorul - vai, de mai sta numai o clipită cânele acela pe mine, mă omora. Am fost, mamă, între munți și m-au bătut două zile și două nopți, dar așa obosit n-am fost ca acum.

— Lasă, dragul mamii, că mâne seară li-i aștepta în vatra focului; el s-a pune să se încălzească, ori s-a apropia să-și ia foc în pipă și tu atunci trage-l în foc și-l prăpădește.

Bine-Aude toate le auzea și le spunea la stăpânul său.

A doua zi merg iar cu caprele la pășune și seara când vin, era lupul în vatra focului. Bine-Vede văzuse bine, când a intrat și spuse stăpânului său. Greu-ca-Pământul mergând către casă, se tăvălește într-o mocirlă ca bivolii și când ajunse acasă, colea pe vremea cinei, hop în vatra focului, mocirlit cum era, și nu avea cine ce-i face, să sară jos de acolo, până gătă stăpânul său de cinat, atunci iese și el, merge la staulul caprelor și se puse cu botul pe labe la picioarele stăpânului său.

Acum iar începe bătrâna a plănui cu fiul său cum să prăpădească pe feciorul de la capre.

— Mamă - zise lupul cel cu cap de fier - eu de frica cânelui aceluia voi fi silit să-mi iau lumea în cap, ian fi bună numără câte coaste mi-a rupt, cum a stat culcat pe mine! Mă lipise, mamă, de era pe-aci, pe-aci să mă nădușesc.

— Lasă, dragul mamii, că punem capăt la toate; cine a rămas în lume nerăzbunat, care a voit a trage deget cu noi? Desează, când vine din câmp, tu te bagă sub pragul ușii și când va trece pragul, tu trage-l de picior la tine, și-l mănâncă.

Bine-Aude auzea toată vorba și o spunea stăpânului său. Seara când mergeau către casă, zice Bine-Vede:

— Uitați, colo! Lupul se bagă sub pragul ușii, vrea ce vrea!

Dară Greu-ea-Pământul zice:

— Lăsați-l numai pe brânca mea, numai îmi arătați unde s-a ascuns.

De cum au ajuns acasă și până au plecat iară cu caprele la pășune, Greu-ca-Pământul nu s-a mai mișcat de pe prag; se făcuse urmă în prag de greu ce era! După ce plecară la pășune, zise lupul către mamă-sa:

— Mamă, eu nu mai intru nicăieri, că nu mai pot răbda, cânii aceștia mă omoară, mai bine mă duc cât văd cu ochii, decât să rabd eu așa cazná și ocară, apoi chiar la mine acasă.

— Nu te supăra, dragul mamii, lasă că potopim odată feciorul, apoi cânii, or cânii mai întâi apoi feciorul; dară pe toți odată - nu se poate. Mâne de dimineață voi zice să-și lase cânii acasă, apoi tu vei face un staul țeapăn de fier, cu pari de fier și cu nuiele de fier, acolo vom închide cânii, apoi vei merge și vei mânca feciorul, iară după ce vei veni acasă, îi vom omorî cânii.

Bine-Aude auzea toată vorba, și-i spunea stăpânului său.

Greu-ca-Pământul zice:

— Nu vă temeți, până mă vedeți pe mine, acum chiar și de aceea să rămânem acasă, să ne lăsăm stăpânul singur la capre, iară de va da de ceva năcaz, să ne strige numai pe nume.

Și așa făcură.

A doua zi dis-de-dimineață se scoală feciorul să meargă la capre. Bătrâna era sculată de mult. Când dă feciorul să

strige cânii, zice baba:

— Nu mai duce după tine atâta haram de câne. Că nu am copt de unde-ți da merinde, să le împărți și lor. Lasă cânii acasă, că voi griji eu de ei.

Și feciorul se învoi.

Cât ce pleacă feciorul la capre, lupul cel cu cap de fier aduce pari ca grinzile de groși și nuiele de fier ca mâna de groase, și făcu un staul și-l acoperi tot cu fier, apoi zise către mumă-sa să înceluiască (înșele) cânii înlăuntru. Și-i înceluie bătrâna, încă lesne și-i închise tot cu uși de fier, apoi lupul fugi în ruptul capului în câmp la fecior. Când îl zări Bine-Vede, zise către Greu-ca-Pământul:

— Mă, scoală, că lupul fuge drept la stăpânul nostru, dară Greu-ca-Pământul dormea dus. Atunci Bine-Aude aude glasul stăpânului strigând: „Cânișorii mei. Nu mă lăsați, că mă prăpădește lupul!”

— Dară scoală, somnoreo, zise Bine-Aude, n-auzi tu cum ne strigă stăpânul nostru?

Iar Greu-ca-Pământul dormia dus pe altă lume. Când era aci pe-aci să se apropie lupul de fecior, Bine-Vede și Bine-Aude sar pe Greu-ca- Pământul și-l deșteaptă:

— Dar scoală odată, somnoreo, să ne scăpăm stăpânul din brâncile lupului!

Și se deșteaptă Greu-ca-Pământul și numai o dată se frecă de gardul cel de fier și gardul tot ferfeniță se face, apoi o luară la fugă și ajunseră la stăpân mai în grabă decât lupul. Și mi-ți-l apucară pe bietul lup și mi-ți-l hățiră și tot mii de bucățele-l făcură: de atunci nu mai sunt lupi cu capul de fier!

Apoi merseră acasă și-apucară pe bătrâna, pe Crăiasa iadului, și-o întinseră și o hățiră, până gândiră că i-ar fi de ajuns, apoi o lăsară și când căzu moartă din gura cânilor, se văzu ieșind din ea un fuior de fum, care se făcu muscă, și zbură spre fundul iadului. Aceea aruncă duhurile cele necurate pe astă lume, duhul lenei, al beției, al lăcomiei, al curviei, al clevetirilor și alte duhuri rele de care sunt

bântuiți oamenii cei răi.

Iar feciorul se întoarse cu câni cu tot pe cale îndărăt. Când ajunse la apa cea mare, scutură brâul peste ea și se făcu pod de trecură în rai. Acolo merse la Sf. Duminecă, îi mulțămi de ajutorință și plecă, dar Greu-ca-Pământul nu mai vru să meargă cu el.

Dacă ajunse la Sf. Vinere, iară-i mulțămi și Bine-Aude rămase acolo; la Sf. Miercure rămase și Bine-Vede, iar în schimb pentru el își luă calul, care stătuse aici de când intrase mai întâi în rai, că doară prin rai nimeni nu umblă cu cai. Apoi merse tot pe calea care venise și ajunse acasă mai voinic de cum plecase. Și ce gândiți, câtă vreme o fi trecut de când plecase dinaintea lupului cu cap de fier?

Nicio minută; că ospeciorii nici nu se așezaseră bine pe după mese când ajunse el acasă, apoi intră și el după masă și se ospătară. Eu încă fui la nunta lor, am ajutat câte ceva; am tăiat lemne cu sapa, am cărat apa cu ciurul și-atâta mâncare și beutură am căpătat, de nici acum nu mi-i foame, iar dumnealor de n-or fi murit, mai că și azi trăiesc.

Poveste din popor, auzită
și scrisă în Vîlcelele Rele.

IOAN POP-RETEGANUL,
Povesti ardelenești culese
din gura poporului, 1883.